

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Ιστορίες από τα 4 σημεία του Ορίζοντα

ΟΤΕ
GR 01
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ - INCOMING RADIOTELEGRAM
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
HELLENIC TELECOMMUNICATION ORGANIZATION S. A.

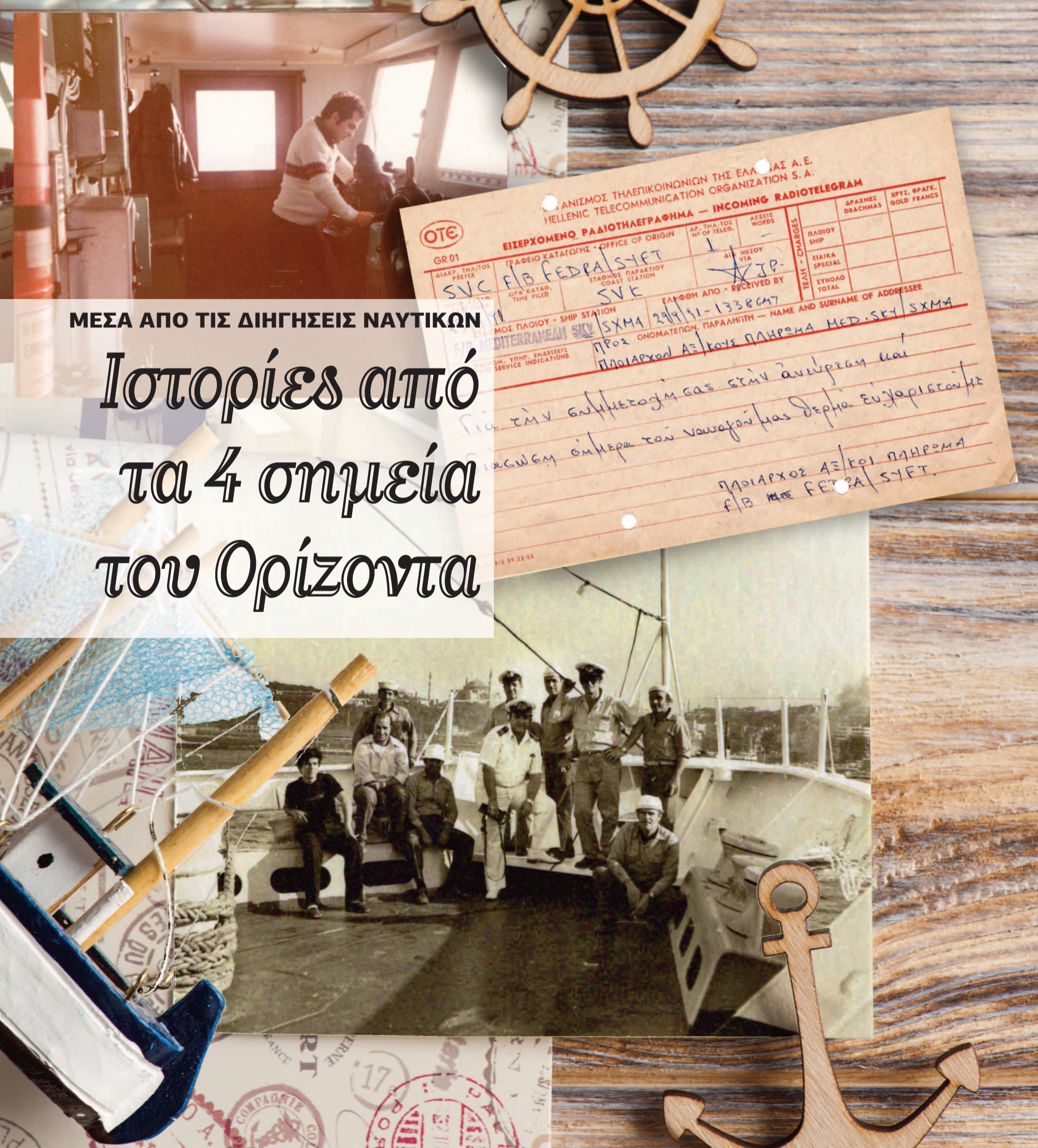
ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ - INCOMING RADIOTELEGRAM	ΑΡ. ΤΗΛΕΤΙΤΟΣ Nº OF TELEG.	ΛΕΞΕΙΣ WORDS	ΔΡΑΧΜΕΣ DRACHMAS	ΧΡΥΣ. ΦΡΑΓΚ. GOLD FRANCS
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΤΑΘ. - OFFICE OF ORIGIN SVC F/B FEDPA/SYFT ΕΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ COAST STATION SVE	1	ΑΙΝ. ΜΕΣΟΥ VIA *JIP		
ΤΕΛΗ - CHARGES				
ΡΑΔΙΟΥ SHIP				
ΕΙΔΙΚΑ SPECIAL				
ΣΥΝΟΛΟ TOTAL				

ΕΛΕΓΧΘΗ ΑΠΟ - RECEIVED BY
29/9/91-1338647

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝ. ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ - NAME AND SURNAME OF ADDRESSEE
ΠΡΟΣ
ΠΡΟΙΑΡΧΟΣ ΑΣ/ΚΟΥΣ ΠΛΗΡΩΜΑ ΜΕΔ. ΣΕΥ/ΣΧΜΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΕΥΡΕΣΗ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΝΑΥΤΩΝ ΜΑΣ ΔΕΡΜΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩΝΤΕ

ΠΡΟΙΑΡΧΟΣ ΑΣ/ΚΟΙ ΠΛΗΡΩΜΑ
F/B ΜΕΔ. ΣΕΥ/ΣΧΜΑ

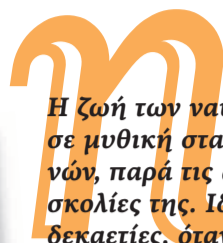

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Η ζωή των ναυτικών πάντοτε ηχούσε μυθική στα αυτιά των στεριανών, παρά τις αδιαμφισβήτητες δυσκολίες της. Ιδίως τις περασμένες δεκαετίες, όταν δεν υπήρχε η αμεσότητα του διαδικτύου και των κοινωνικών δικτύων που μεταφέρουν στιγμιαία εικόνες και πληροφορίες από κάθε άκρη της γης.

Τις δικές τους εμπειρίες από ταξίδια μακρινά, από τη Δύση στην Ανατολή και από το Βορρά μέχρι τον Νότο, αφηγούνται στο σημερινό αφιέρωμα των "διαδρομών" Χανιώτες ναυτικοί. Και ο κοινός παρονομαστής όλων των αφηγήσεων είναι η αγάπη για τη θάλασσα, τη "σειρήνα" που τους τράβηξε στην αγκαλιά της και τους έκανε να αντέξουν όλες τις κακουχίες της ζωής εν πλω αλλά και την απουσία των αγαπημένων τους προσώπων.

γιορτάζουν

28/9

Χαρίτων

29/9

Κυριάκος

30/9

Στρατόνικος

1/10

Ανανίας,
Θηρεσία,
Ρωμανός

2/10

Κυπριανός,
Κυπριανή,
Ιουστίνη

3/10

Διονύσιος,
Διονυσία

4/10

Ιερόθεος,
Καλλισθένης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 6 ~ Ιστορίες από
τα 4 σημεία του Ορίζοντα
- Αφορμή

σελ. 7 ~ Παιδότοποι

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Ιστορία της Ιατρικής

ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΧΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΚΙΣΣΑΜΟΥ

Ημέρες πολιτιστικής κληρονομιάς

Δύο θεματικές ξεναγήσεις στα Αρχαιολογικά Μουσεία Χανίων και Κισσάμου οργανώνει το Σαββατοκύριακο η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων στο πλαίσιο του εορτασμού για τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς, με θέμα για το 2019: "Τέχνες και Ψυχαγωγία. Αναζητώντας τον ελεύθερο χρόνο".

Όπως αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση, οι ξεναγήσεις αυτές, εστιασμένες σε ψηφιδωτά δάπεδα που εκτίθενται στα δύο Μουσεία και πλαισιωμένες από μουσικοχορευτικά δρώμενα και δραματοποιημένες αφηγήσεις, αποσκοπούν να ταξιδέψουν τους συμμετέχοντες στη ρωμαϊκή εποχή.

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων:

• Σάββατο 28/9 στις 7 μ.μ. στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων: Τρεις ερωτικές ιστορίες και η κατάκτηση του ελεύθερου χρόνου. Ξεναγήση: Γ. Χαϊρετάκης, αφήγηση: Χ. Λιγγερίδου, μουσική: Ε. Βούζη. Στις 8.30 μ.μ. στο Φρούριο Φιρκά η Χανιώτικη μουσική παρέα "Καθ' Ωδών" συναντά τη μουσική και το λόγο του Μάνου Χατζιδάκι. Η διαδρομή αυτή ολοκληρώνεται με την τελευταία στάση στο

φρούριο Φιρκά το Σάββατο στις 8.30 μ.μ.. Την εκδήλωση διοργανώνει η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων, με την υποστήριξη της Κ.Ε.Π.Π.Ε.Δ.Η.Χ.-Κ.Α.Μ. Είσοδος ελεύθερη.

• Κυριακή 29/9 στις 7 μ.μ. στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κισσάμου: Κύκλιος γυναικείος χορός των μυθολογικών Ωρών. Ξεναγήση: Στ. Μαρκουλάκη (επίτιμη Προϊσταμένη της ΚΕ' Ε.Π.Κ.Α.). Στις 8.30 μ.μ. στην Κίσσαμο, πλατεία Τζανακάκη θα παρουσιαστούν γυναικείοι παραδοσιακοί χοροί από τη χορευτική συντροφιά του Πολιτιστικού Συλλόγου Λουσακίων (Πολιτιστικός Σύλλογος Λουσακίων).

Κατά το διήμερο των εορτασμών η είσοδος στα μουσεία και τους αρχαιολογικούς χώρους είναι ελεύθερη για το κοινό.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Τιμητική έκδοση για τον Σταμάτη Αποστολάκη

Παρουσίαση του τιμητικού τόμου: «Μα'σα μυρίζει ο φρόνιμος, βαρσάμια δε μυρίζουν.

Εγκώμιον Σταμάτη Αποστολάκη» θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 2 Οκτωβρίου στις 7.30 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Την εκδήλωση διοργανώνουν η Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, το Πνευματικό Κέντρο Χανίων και οι εκδόσεις "Πυξίδα της Πόλης". Στην εκδήλωση θα μιλήσουν οι: Χάρης Στρατιδάκης, επιμελητής του τόμου, Νίκος Ψιλάκης, δημοσιογράφος- συγγραφέας, Ματθαίος Φραντζεσκάκης, υπεύθυνος των εκδόσεων «Πυξίδα της Πόλης». Θα ακολουθήσει αντιφώνηση του τιμώμενου. Είσοδος ελεύθερη.

Το βιβλίο προλογίζουν ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης Ειρηνάιος, ο πρώην Αντιπεριφερειάρχης Χανίων Απόστολος Βουλγαράκης και ο ιδρυτής των «Χανιώτικων Νέων» Πάννης Γαρεδάκης.

Το πρώτο μέρος ξεκινά με ένα αναλυτικό κατάλογο των δημοσιευμάτων του Σταμάτη Αποστολάκη, τα οποία ανέρχονται σε 299, εκ των οποίων αυτοτελή είναι τα 16. Ακολουθούν 15

εργασίες, κατά σειράν των Χάρη Στρατιδάκη, Στέλλας Αλιγιζάκη, Μαριέτας Ασημομύτη-Εκκεκάκη, Μαρίας και Μιχάλη Γαλανάκη, Μάνου Γοργοράπη, Βαγγέλη Κακατσάκη, Ευγενίας Παπαϊωάννου, Γιάννη Παπιομύτογλου, Θεόδωρου Πελαντάκη, Κατερίνας Τσακάλη-Δομαζάκη, Κωνσταντίνου Φουρναράκη, Ματθαίου Φραντζεσκάκη, Βασίλη Χαρωνίτη και Νίκου Ψιλάκη.

Στο δεύτερο μέρος περιλαμβάνονται επιστημονικές εργασίες, αφιερωμένες στον Σταμάτη Αποστολάκη, κατά σειράν των

Γεωργίου Αικατερινίδη, Μανόλη Βαρβούνη, Θεοκάρη Δετοράκη, Παναγιώτη Καμπλάκη, Ερατοσθένη Καψωμένου, Ανδρέα Λενακάκη, Στέργιου Μανουρά, Γιώργη Μαρκάκη, Μιχάλη Μερακλή, Κωστή Ηλ. Παπαδάκη, Αικατερίνης Πολυμέρου-Καμπλάκη και Κωνσταντίνου Φουρναράκη.

Την επιτροπή έκδοσης του τόμου συγκρότησαν φίλοι και συνεργάτες του Σταμάτη Αποστολάκη απ' όλη την Κρήτη.

Παράσταση από την ομάδα ενηλίκων του Βενιζελείου Ωδείου

Η Θεατρική ομάδα ενηλίκων του Βενιζελείου Ωδείου Χανίων παρουσιάζεται για πρώτη φορά ανεβάζοντας το θεατρικό έργο του Δημήτρη Χαλιώτη «Η Κολοκύθα» αύριο Κυριακή και ώρα

9 μ.μ. στην αίθουσα θεάτρου του Ωδείου. Σκηνοθεσία Μαρία Λεκάκη, πιάνο Χριστίνα Αλεξανδρή.

Γενική είσοδος 5 €.

διαδρομές

τεύχος 849
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο
της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα"

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Πάννης Ε. Γαρεδάκης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α.
Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Παρασκευάς Ν. Περάκης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
"ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":
Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος
Κώνστας, Πάννης Λυβιάκης,
Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα
Μαρουλοσφάκη, Βασιλική
Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:
Γεωργία Αδικημενάκη, Δέσποινα
Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη,

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:
Νεκτάριος Κακατσάκης
ΠΙΕΣΤΕΣ: Hussein Rajaiftikhar,
Πάννης Περάκης,

Γιώργος Στεφανάκης
ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο
"Ερμής" (Μπουνιαλή 11-19)
τηλ. 28210 51.003 - 6,
fax 28210 51.007
e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:
Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -
6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:
Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6
e-mail: ads@haniotika-nea.gr

Τέχνη... η ελληνική (B' μέρος)

«Όταν αντίκρυστα τα μάρμαρα στο Βρετανικό Μουσείο, αν και χωρίς φανατικό εθνικισμό, με πλημμύρισε ένα συναίσθημα θλίψης, όπως όταν ακρικρίζεις κάποιον στην εξορία. Σίγουρα τέτοια αντικείμενα ανήκαν σ' ένα μοναδικό τόπο, όπου κυριαρχεί άπλετο φως και η ατμόσφαιρα είναι ταιριαστή».

Οδυσσεάς Ελύτης

Με αναφορές στην προκλασική και κλασική καθώς και στην ελληνιστική - ρωμαϊκή εποχή συνεχίζεται το αφιέρωμα στην έκφραση της ελληνικής τέχνης. Δηλαδή, σε ό,τι συμπεριλαμβάνεται σε κάθε έργο που βγαίνει με ειλικρίνεια από τη ζωή, την καρδιά και τη σκέψη των ανθρώπων αυτού του τόπου, και πλουτίζει τη συλλογή που λέγεται ελληνικός πολιτισμός.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ*

ΠΡΟΚΛΑΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (750-323 π.Χ.)

Είναι περίοδος μεγάλης ακμής της τέχνης. Δείγματα είναι οι περιβόητοι Κούροι και Κόρες που είχαν κατά κύριο λόγο προορισμό αναθηματικό. Χαρακτηρίζονται από το αρχαϊκό μείδισμα, τους περίτεχνους βοστρύχους και τη βαριά μετωπική στάση.

Οι Κούροι παριστάνουν το στιβαρό τύπο γυμνού άνδρα, ενώ οι Κόρες είναι ντυμένες με ιωνικό χιτώνα και ιμάτιο.

Το αρχαϊκό γλυπτό δεν παρουσιάζει την τελειότητα του μετέπειτα κλασικού, άλλωστε οι συνθήκες του βίου δεν υπαγορεύουν κάτι ανάλογο.

Στην αγγειογραφία έχουμε αρχικά τον ανατολίτικο ή ασιατίζοντα ρυθμό, με θέματα παρμένα από τη Μυθολογία της Ανατολής, και στη συνέχεια το μελανόμορφο και ερυθρόμορφο ρυθμό με τις αντίστοιχες χρωματικές παραστάσεις.

Ο 5ος και 4ος αιώνας χαρακτηρίζονται ως "χρυσοί αιώνες" της Ελληνικής Τέχνης και είναι η περίοδος της μεγάλης ακμής.

Αντιπροσωπευτικό δείγμα τελειότητας ο Παρθενώνας και τα ανεπανάληπτα γλυπτά του.

Κορυφαίος εκπρόσωπος της Γλυπτικής της περιόδου, ο Φειδίας, στα έργα του οποίου διακρίνουμε μια ηθική ωραιότητα, σύμβολο του κάλλους και της ακμής της περιόδου.

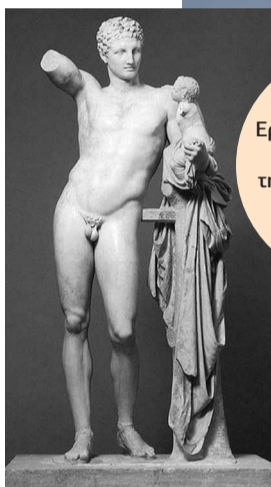
Ονομαστοί καλλιτέχνες με θαυμαστά δημιουργήματα, σύγχρονοι του είναι ο Μύρων και ο Πολύκλειτος.

Τον 4ο αιώνα εκτός τους Κηφισόδοτο, Σκόπα, Λύσιππο και ένας από τους μεγαλύτερους γλύπτες όλων των εποχών, ο Πραξιτέλης, θα φιλοτεχνήσει το μάρμαρο με θεική μαστοριά και θα παραδώσει έργα αριστουργήματα μοναδικότητας και συμμετρίας.

Μέσα από τα δημιουργήματά του και κυρίως τον Ερμή, πλάθει με ιδιαίτερη χάρη και εκφράζει με πρωτοφανή ικανότητα το σφρίγος του γυμνού σώματος, αναδει-

Καρυάτιδες του Ερεχθείου και Ερμής του Πραξιτέλη: Το αποκορύφωμα της ελληνικής τέχνης την κλασική περίοδο.

κνύοντας και τις άφθαστες ανατομικές γνώσεις του.

Ο Will Durant στην «Παγκόσμια Ιστορία της Τέχνης» γράφει χαρακτηριστικά για τον Ερμή: «Αι περιγραφαί, οι φωτογραφίαι και τα αντίγραφα δεν αποδίδουν την ποιότητα του έργου.

Πρέπει να σταθεί κανείς ενώπιόν του εις το μικρόν μουσείον της Ολυμπίας και να εγγίσει τα δάκτυλά του εις την επιφάνειαν, δια να αντιληφθεί, την ζωντανή υφήν της μαρμάρινης αυτής σαρκός».

Στην αρχιτεκτονική συνεχίζεται η παράδοση των κλασικών χρόνων με περίστυλους ναούς που ο ρυθμός του καθενός χαρακτηρίζεται από την μορφή των κιονοκράνων (Ιωνικός, Δωρικός, Κορινθιακός).

Η ανάγκη του ανθρώπου να ευχαριστήσει τους προστάτες θεούς συντελεί στην αίσθηση τέτοιων δημιουργημάτων.

Τα κλασικά χρόνια ανθούν και παράλληλες τέχνες, όπως η ζωγραφική, ο χορός, η μουσική, το θέατρο, κάτι που αποτελεί απόδειξη της πολιτιστικής ακμής.

Ειδικά στο θέατρο, η τραγωδία με κύριους εκφραστές Αισχύλο, Σοφοκλή, Ευριπίδη, αλλά και η κωμωδία με τον Αριστοφάνη, γνωρίζουν τις καλύτερες μέρες τους.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ - ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (323π.Χ. - 330μ.Χ.)

Τα πιο γνωστά έργα της Ελληνιστικής περιόδου είναι η Αφροδίτη της Μήλου, η Νίκη της Σαμοθράκης και το Σύμπλεγμα του Λαοκόοντος, έργα που συγκινούν με το ανεπανάληπτο κάλλος τους, και που δυστυχώς για μας σήμερα κοσμούν ξένα μουσεία με το δυναμικό ρεαλισμό τους.

Την Ελληνιστική περίοδο έχουμε τον επιβλητικό χαρακτήρα της τέχνης, που εξωτερικεύεται με τα ευρήματα της Βεργίνας, τις τοιχογραφίες της Πομπηίας, τα γλυπτά της Περγάμου, το Αρτεμίσιον και το ορειχάλκινο άγαλμα του Ηλίου στη Ρόδο. Μάλιστα, τα δύο τελευταία συγκαταλέγονται στα επτά θαύματα της αρχαιότητας.

Το 2ο αιώνα π.Χ. με την υποταγή της Ελλάδας στους Ρωμαίους, η τέχνη των Ελλήνων θα καταληστευθεί από τους κατακτητές και θα οικειοποιηθεί απ' αυτοίς.

Ο Μεγάλος ποιητής Οράτιος θα αναφωνήσει με θαυμασμό: «Μπορεί οι Ρωμαίοι να νίκησαν τους Έλληνες με τα όπλα, αλλά οι Έλληνες υπέταξαν τους Ρωμαίους με τον πολιτισμό».

Τα ρωμαϊκά έργα τέχνης ήταν αρχικά μηχανικά αντίγραφα ελληνικών έργων και οι τοιχογραφίες είχαν γίνει από τεχνίτες που εμπνεύστηκαν από τα αριστουργήματα του παρελθόντος.

Τόση ήταν η δύναμη της Ελληνικής παράδοσης, ώστε ακόμη και ο χριστιανισμός διαμορφώθηκε κάτω από την επίδραση του ελληνικού μυστικισμού και παρόλο που με πάθος πολέμησε τα ειδωλολατρικά ιδανικά.

Η Αφροδίτη της Μήλου κοσμεί το μουσείο του Λούβρου.

Το Σύμπλεγμα του Λαοκόοντος, από τα σημαντικότερα και ωραιότερα εκθέματα του μουσείου του Βατικανού.

(Το επόμενο Σάββατο το Γ' και τελευταίο μέρος).

*Ο κ. Εμμανουήλ Θεοδωράκης είναι καθηγητής - συγγραφέας.

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

ΑΓΓΕΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

Ελληνίδες πολεμικές ανταποκρίτρίες

Ελληνίδες πολεμικές ανταποκρίτρίες υπήρχαν από τους Βαλκανικούς πολέμους. Συγκεκριμένα, η πρώτη Ελληνίδα πολεμική ανταποκρίτρια ήταν η γνωστή ζωγράφος Θάλεια Φλωρά-Καραβία (1871-1960), σύζυγος του Νίκου Καραβία εκδότρια της εφημερίδας "Εφημερίς". Το ζεύγος Καραβία έζησε για 30 χρόνια στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, όπου εκδιδόταν η εφημερίδα και η Θάλεια Καραβία είχε Σχολή Ζωγραφικής. Ακολούθησε τον ελληνικό στρατό στους Βαλκανικούς Πολέμους και πολλές ανταποκρίσεις της συνοδεύονταν από ζωγραφίες με κάρβουνο, κιμωλία και παστέλ. Αυτές εκδόθηκαν από την εφημερίδα του συζύγου της και αργότερα έγραψε και το βιβλίο "Εντυπώσεις από τον πόλεμο του 1912-1913. Μακεδονία-Ηπειρος" (Αθήνα 1936). Επίσης, πήγε και στη Μικρασιατική Εκστρατεία και στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940-1941. Ακολουθώντας τα ίχνη της Θάλειας Καραβία

μια άλλη πολεμική ανταποκρίτρια εμφανίστηκε και στα Χανιά, η Ελδα Λαμπίση. Η πρωτοεξέλιξη μεγάλη φωτογραφία και η προσωπική ιστορία της Ελληνίδας πολεμικής ανταποκρίτριας Ελδας Λαμπίση στο φύλλο της 23ης Δεκεμβρίου 1923 της εφημερίδας "Κήρυξ" μας δίνει περισσότερες πληροφορίες. Η φωτογραφία απεικονίζει μια νέα γυναίκα σε καθιστή θέση με αποφασιστικό βλέμμα και στρατιωτική αμφίση, η οποία περιλαμβάνει σακάκι, πουκάμισο, φούστα (όλα στο χακί χρώμα) και μαύρες μπότες, ενώ στο κεφάλι φέρει και στρατιωτικό πηλίκιο. Με το δεξί χέρι κρατά ένα μολύβι και με το αριστερό κρατά σημειώσεις. Η δημοσιογράφος καταγόταν από την Κωνσταντινούπολη και βρισκόταν τρία ολόκληρα χρόνια στο Μικρασιατικό Μέτωπο απ' όπου έστειλε ανταποκρίσεις σε αθηναϊκές εφημερίδες. Αυτές τις ημέρες του Δεκέμβρη βρισκόταν στα Χανιά θέλοντας να συλλέξει φωτογραφίες και βιογραφικά πεσόντων Χανιω-

τών στρατιωτών στους Βαλκανικούς Πολέμους, τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και τη Μικρασιατική

Βιβλιογραφία

- https://issuu.com/367160/docs/sxol_imerologio, 3/9/2019.
- https://www.lifo.gr/articles/photography_articles/213003/voyla-papayioannoy-i-fotografos-poy-kategrapse-ti-friki-tis-katoxis, 6/9/2019.
- http://www.aspromavro.net/2015/09/1899-1972.html, 6/9/2019.

* Ο κ. Αγγελίαος Κ. Αλιγιάκης είναι ιατρός ορθοπεδικός, πολιτισμολόγος

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Ιστορίες από τα 4 σημεία του Ορίζοντα

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣΕΛΕΝΗ
ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

Κάθε μπάρκο και μια περιπέτεια, κάθε λιμάνι και μια διαφορετική εμπειρία, τρικυμισμένες ή γαλήνιες θάλασσες, τόποι διαφορετικοί, άλλες φορές μαγευτικοί άλλες απωθητικοί... Ένα ταξίδι της ζωής, η καθημερινότητα του ναυτικού, πολλές οι χαρές, αρκετές και οι πίκρες και πάντα ο νους και η καρδιά να ταξιδεύει πιο γρήγορα από τις μηχανές το πλοίου στην οικογένεια πίσω στην πατρίδα, σε πρόσωπα αγαπημένα, σε παιδιά που τα αναζητεί και τον αναζητούν.

ΣΤ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗΣ - Λ. ΑΝΤΑΣΟΥΡΑΣ, καπετάνιοι

Μια ζωή στη θάλασσα

Τη θάλασσα με το... κουτάλι έχουν γευτεί για πολλές δεκαετίες από τις θέσεις του καπετάνιου οι Στέλιος Φραντζεσκάκης και Λευτέρης Αντάσουρας. Στα φορτηγά κυρίως ο πρώτος, στα κρουαζιερόπλοια ο δεύτερος ακολούθησαν την παράδοση των οικογενειών τους. «Ο πατέρας μου ήταν θερμαστής, μου περιέγραφε στις διηγήσεις του τόπους παράξενους, σχεδόν μυθικούς και θαυμαστούς.

Έτσι μου ακούγονταν εκείνη την εποχή μετά τον πόλεμο μεγαλώνοντας στο Γαβαλοχώρι Αποκορώνου. Εφερνε και πράγματα που δεν υπήρχαν εδώ από τσιγάρα μέχρι κομπόσες. Αυτόν τον κόσμο πέρα από το ορίζοντα λαχταρούσα να τον δω από κοντά. Μάλιστα μου είχε δοθεί ευκαιρία να σπουδάσω χημικός αλλά εγώ δεν το συζητούσα. «Καπετάνιος ή τίποτα» έλεγα» αφηγείται ο κ. Στέλιος. Τον καλούμε να θυμηθεί το πρώτο του μπάρκο. «Ινδίες! Αχ αν είχα εκείνη την εποχή κάμερα τι θα έγραφα! Τι να πρωτοθυμηθώ. Φύγαμε από το αεροδρόμιο του Ελληνικού που ήταν σε καλή κατάσταση και φτάσαμε στη Βομβάη στις Ινδίες. Το αεροδρόμιο να είναι χωρισμένο με ψάθες, λινάτσες, οι αξιωματικοί με τις σαγιονάρες! Μπαίνουμε στο λεωφορείο για να πάμε στο ξενοδοχείο και επειδή έβρεχε και δεν είχε υαλοκαθαριστήρες ήταν ένας άνθρωπος μόνιμα πάνω στους προφυλακτήρες και καθάριζε τα τζάμια με ένα σφουγγάρι! Σκουντάω τον υποπλοίαρχο... "Έχεις να δεις ακόμα" μου λέει. Μπαίνουμε στην πρώτη γειτονιά της Βομβάης και να βλέπεις κόσμο να κοιμάται στους δρόμους, στα πεζοδρόμια. Την επομένη να σε παίρνουν από πίσω δεκάδες ζητιάνοι "no mata", "no para" να σου ζητάνε χρήματα, και οι αγελάδες στη μέση του δρόμου να μην της

Στις βόρειες θάλασσες, με το χιόνι να καλύπτει τη γέφυρα του πλοίου (Λ. Αντάσουρας).

ενοχλεί κανείς γιατί ήταν ιερά ζώα! Απίστευτες εμπειρίες για μένα» λέει. Απο ναυτική οικογένεια και ο κ. Λευτέρης. «Ο παπούς μου θερμαστής, μάλιστα είχε πνιγεί μερικά μίλια από την Κύμη όταν τινάχτηκαν στον αέρα τα καζάνια του σκάφους του. Ο πατέρας μου λοστρόμος. Κόλλησα το μικρόβιο της θάλασσας λοιπόν αλλά πατέρας μου δεν ήθελε με κανένα τρόπο και για να με αποτρέψει, τα καλοκαίρια που δεν είχα σχολείο με έπαιρνε στα ταξίδια του να δουλεύω ως τζόβενος, ναυτόπαις για να δω πόσο σκληρή είναι η δουλειά και να κάνω πίσω. Όμως τα αποτελέσματα ήλθαν αντίθετα γιατί μεν κουραζόμουν αλλά γυρίζοντας το πρόσωπο μου στη γέφυρα του πλοίου έβλεπα τους αξιωματικούς με τις στολές τους και έλεγα: "Πού θα πάει θα τους φτάσω, θα γίνω και εγώ αξιωματικός". Έτσι λοιπόν μήκκα στη σχολή

εμποροπλοιαρχών» λέει.

ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Το πρώτο του ταξίδι διάρκειας 14 μηνών έφερε και την πρώτη μεγάλη περιπέτεια.

«Ήμουν σε ένα γκαζάδικο, στο "Olympic Heel" του Ωνάσση και μέσα στο ποτάμι που πάει στο Μπουένος Αίρες συγκρουήμασε με ένα άλλο πλοίο. Κάποιο λάθος έκαναν οι πλοηγοί, συγκρούστηκαν τα δύο σκάφη, εκρήξεις, γέμισε ο τόπος πετρέλαιο, σωθήκαμε και εγώ δεν ξέρω πώς και

Στ. Φραντζεσκάκης και Λ. Αντάσουρας θυμούνται μαζί ιστορίες της θάλασσας.

μετά μείναμε και 4 μήνες μέχρι να γίνουν τα δικαστήρια και να καταλήξουν ποιος ευθύνεται για το ατύχημα» αναφέρει. Παίρνοντας το νήμα από τη διήγηση του συναδέλφου του ο κ. Στέλιος θυμάται ένα δικό του ταξίδι στον Ειρηνικό, ανοικτά της Ταϊβάν με 8 μποφόρ. «Ο Α' μηχανικός έχει βάλει να καθαρίσει με

πετρέλαιο κάτι λάδια, είχε όμως και του πέφτει το πετρέλαιο πάνω στις εξατμίσεις των μηχανών και παίρουμε φωτιά. Και φωτιά και θάλασσα! Πανικοβληθήκαμε όλοι, άδειασε το μηχανοστάσιο γιατί περιμέναμε την έκρηξη και τότε ένας δόκιμος Παύλος Χιουρέας αρχηγός της σχολής του Ασπροπύργου, ο καλύτε-

Στον πορθμό του Μαγγελάνου στη Γη του Πυρός, (Στ. Φραντζεσκάκης).

Οι συνάδελφοι αποτελούν την δεύτερη οικογένεια για τον ναυτικό.

ρος μαθητής της, που ήταν μαζί μας περνάει μέσα από τη φωτιά, πάει στην αποθήκη και φέρνει τον τροχήλατο πυροσβεστήρα και καταφέρνει και σβήνει τη φωτιά και μας σώζει!».

ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ 4,5 ΜΗΝΩΝ

Κάθε ναύλο και μια περιπέτεια, κάθε ταξίδι και μια διαφορετική εμπειρία. «Τελευταίο μου ταξίδι στα 2010. Σε κρουαζιερόπλοιο, σε κρουαζιέρα που κράτησε... 4,5 μήνες! Πιάσαμε 35 χώρες, με 650 επιβάτες. Το εισιτήριο ήταν τσουκτερό βέβαια αλλά ήταν και 4,5 μήνες! Η συντριπτική πλειοψηφία των επιβατών ήταν 80 και... άνω. Τέσσερις πέθαναν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού λόγω γηρατειών, παρότι είχαμε ισχυρό ιατρικό team και μια γυναίκα αυτοκτόνησε πέφτοντας στη θάλασσα. Άλλη περιπέτεια στη Λιβύη. Ο Καντάφι μας είχε ναυλώσει να κάνουμε το δρομολόγιο Τρίπολη-Μάλτα. Μια μέρα που είχα βγει στο λιμάνι να τηλεφωνήσω (δεν υπήρχαν κινητά) έκαναν οι υπόλοιποι κάποιες εργασίες συντήρησης στις ηλεκτρομηχανές, μια άρπαξε φωτιά, έβγαλε πολύ καπνό και γέμισε το λιμάνι. Με κάλεσε ο λιμενάρχης στο γραφείο του. Με το που με βλέπει αρχίζει: «Δεν ντρέπεσαι, μόλυνες τον αέρα του λιμανιού! Θα τα έκανες αυτά αν ήσουν στο Αμβούργο ή στο Λίβερπουλ; Όχι βέβαια αλλά το κάνεις στη Λιβύη γιατί μας υποτιμάς και δεν μας υπολογίζεις». Να προσπαθώ να του πω ότι η μόλυνση ήταν πρόσκαιρη, το νέφος διαλύθηκε γρήγορα. Δεν ήθελε να ακούσει τίποτα. Μου βγάζει κάτι χαρτιά στα αραβικά και μου λέει να τα υπογράψω ότι είμαι ένοχος και ότι μου βάζουν πρόστιμο 50.000 δολάρια ή διαφορετικά θα πρέπει να πάω δικαστήριο! Από τη μια δεν ήθελα να πάω δικαστήριο μην τυχόν και μείνω... για πάντα εκεί, από την άλλη δεν ήθελα να χρεώσω και 50.000 δολάρια την εταιρεία. Τους λέω λοιπόν «εντάξει είμαι ένοχος αλλά επαφίεμαι στην επιείκεια του ηγέτη σας, του Μουαμάρ Καντάφι που αγαπάει τους Έλληνες και εμείς ξέρουμε τους αγώνες του για τη Λιβύη και πόσο ένδοξος είναι». Τα ακούει λοιπόν ο λιμενάρχης... παίρνει το χαρτί το σκίζει και λέει «αθώς!».

ΘΑ ΞΑΝΑΠΗΓΑΙΝΑ

Στα μέρη που θα ήθελε να ξαναβρεθεί ο κ. Λευτέρης είναι σίγουρα η Αργεντινή. «Οι άνθρωποι εκεί έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά με εμάς, «αλέγκροι» τύπου. Αντίθετα... δεν θα θελα να ξαναπάω στην Ινδία. Μια εμπειρία ήταν και αυτή αλλά όχι και η καλύτερη. Υπάρχουν και μέρη που πας... και δεν πας. Να σου πω για τη Σαντορίνη ότι έχω πάει 150 φορές αλλά δεν έχω ανέβει ποτέ στο νησί; Μόνο με κιάλια το έχω δει! Γιατί έχει μόνο ένα αγκυροβόλιο το οποίο το έπιανε το κρουαζιερόπλοιο που έφτανε πρώτο, οι υπόλοιποι σταματούσαμε απ' έξω και κατεβάζαμε τον κόσμο με τις λάντζες» εξηγεί. Στις λίμνες Οντάριο, Ερι και Σουπίριου θα ήθελε να ξαναβρεθεί ο κ. Στέλιος. «Είναι ένα μοναδικό θέαμα αυτό, γιατί ανεβαίνεις υψομετρικά από λίμνη σε λίμνη, μέσα από δεξαμενές, κανάλια και θαυμάζει την τεχνολογία και το πόσο κατάφεραν να δαμάσουν τη φύση. Που δεν θα ήθελα να πάω; Να πω την Τζέντα στη Σαουδική Αραβία. Αυταρχικό καθεστώς, πολύ αυστηρό μπορείς να μπλέξεις για το τίποτα. Βρέθηκα εκεί μια εποχή με φοβερή ζέστη, καυτό αέρα να φέρνει πάνω σου την άμμο της ερήμου και χαλασμένο το aircondition! Πώς να θέλω να ξαναπάω!».

Στα ταξίδια του ο κ. Φραντζεσκάκης εκτίμησε τη μεγαλοσύνη του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού και το πόσο έχει επηρεάσει την ανθρωπότητα. «Ήμουν στην Ινδονησία το '69 στο νησί της Κελέβης. Το γυρίζαμε γύρω-γύρω από αγκυροβόλιο σε αγκυροβόλιο και φορτώναμε καρύδες. Χωρίς χάρτες, χωρίς φανάρι, για αυτό και ταξιδεύαμε μόνο μέρα και τα αγκυροβόλια μας δίπλα στη ζούγκλα. Σε ένα από αυτά τα αγκυροβόλια συναντήσαμε μια μεγάλη ομάδα νέων. Πιάνουμε τη κουβέντα και μόλις λέμε ότι είμαστε από την Ελλάδα εκστασιαστικαν και άρχισαν να μας μιλάνε αρχαία ελληνικά! Ήταν παιδιά που σπούδαζαν στο πανεπιστήμιο και είχαν διδαχθεί τα αρχαία Ελληνικά! Το '73 στη Χιλή ο δεύτερος μηχανικός παντρεύεται μια κοπέλα ντόπια, είμαστε όλοι στην εκκλησία και μέχρι να έλθει η νύφη ο καθολικός παπάς αρχίζει να μας απαγγέλει... Ομπρου Οδύσσεια χαρούμενος που βρέθηκε με Έλληνες! Την ίδια χρονιά στην Κόστα Ρίκα, μείναμε για αρκετό καιρό στο λιμάνι και ένας ατζέντης ερχόταν κάθε μέρα και μας έλεγε μια ιστορία από την αρχαία Ελλάδα! Ονειρο του ήταν κάποια στιγμή να βρεθεί στην Ακρόπολη» λέει με θαυμασμό.

Ο ίδιος βέβαια δεν θα ξεχάσει βέβαια ποτέ την αναγγελία του θανάτου του πατέρα του ενώ βρίσκονταν στο Μπέλφαστ, μια αναγγελία που ακόμα τον συγκινεί καθώς δεν κατάφερε να παραβρεθεί σε αυτή. «Ξέρεις όταν λείπεις από το σπίτι τα έχεις αυτά. Εγώ θυμάμαι να γυρίζω σπίτι μου και ο γιος μου να θέλει να τον πάω οπωσδήποτε στο σχολείο του. «Για να δουν οι συμμαθητές μου ότι έχω και εγώ μπαμπά» μου έλεγε...», θυμάται και ο κ. Λευτέρης. Για τους ναυτικούς η θάλασσα, οι λαμαρίνες και οι συνάδελφοί τους είναι μια άλλη οικογένεια. Και η πραγματική οικογένεια ένα άλλο λιμάνι, στην αγκαλιά του οποίου θα αράξουν μια και καλή όταν πουν τέλος στα ταξίδια...

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΚΗΣ, Α' Μηχανικός Εμπορικού Ναυτικού

Στα λιμάνια του κόσμου

28 χρόνια στα καράβια, τα περισσότερα από τα οποία ως Α' Μηχανικός του Εμπορικού Ναυτικού ο κ. Κώστας Κουντουράκης, μας λέει ότι εάν γύριζε το χρόνο πίσω πάλι ναυτικός θα γινόταν.

Γεννημένος κοντά στην παραλία του Κουμ Καπί η θάλασσα πάντα του ασκούσε μια ιδιαίτερη γοητεία και έτσι όταν ο κ. Κώστας έγινε 18 χρονών αποφάσισε να φοιτήσει στη Σχολή Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού στον Πειραιά για να μπορέσει να μπαρκάρει στα καράβια.

«Τέλειωσα τη Σχολή Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού το 1966, μετά μπαρκάρησα ως δόκιμος, έπειτα ως Γ' Μηχανικός, στη συνέχεια ως Β' Μηχανικός και μετά για είκοσι χρόνια Α' Μηχανικός. Μου άρεσε η θάλασσα γιατί ήμουν γεννημένος εδώ κοντά στην οδό Εβανς και από μωρό, όλη μέρα βρισκόμουν στη θάλασσα» μας λέει.

Τον ρωτάμε σε πόσα λιμάνια του κόσμου έχει πάει ως ναυτικός. «Πιστεύω σε όλο τον κόσμο. Στην Κίνα μπορεί και να έχω πάει πάνω από 100 φορές γιατί οι Έλληνες εφοπλιστές πλοιοκτήτες είχαν μεγάλες εμπορικές συναλλαγές» και μας διηγείται τα εξής περιστατικά:

Με... κονκάρδες του Μάο Τσετσουγκ

«Για να κυκλοφορήσουμε στην Κίνα μας έβαζαν στο πέτο κονκάρδες που πρώην προέδρου της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, Μάο Τσετσουγκ αφού απαγορευόταν να κυκλοφορήσουμε αλλιώς έξω. Οι δρόμοι, τα βιβλία όλα είχαν εικόνες και σημαίες με την εικόνα του. Γυναίκες και άντρες φορούσαν την ενδυμασία του Μάο, δηλαδή παντελόνι με χιτώνα και καπέλο, οπότε δεν μπορούσες να τους ξεχωρίσεις. Θυμάμαι τη Σαγκάη, τη μεγαλύτερη πόλη και λιμάνι της Κίνας, από εκείνα τα χρόνια ήταν ένα εμπορικό κέντρο χωρίς βέβαια τους δρόμους και τα αυτοκίνητα που υπάρχουν τώρα. Το ταξίδι στη Σαγκάη ήταν εμπειρία ζωής. Πρέπει να πήγα στο λιμάνι αυτό ίσως και πενήντα φορές».

Όταν το βαπόρι μπατάρισε στον Βισκαϊκό

«Στο πέλαγος έτυχε να σταματήσουμε λόγω κάποιων ζημιών, όμως ήμασταν τυχεροί γιατί δεν ήταν σοβαρές, ποτέ δεν ναύαγησα. Μια φορά ήμουν, στον Βισκαϊκό κόλπο, μεταξύ Αγγλίας και Ισπανίας σε ένα βαπόρι που κουβαλάγαμε ξύλα και πάθαμε ζημιά. Τότε το βαπόρι μπατάρισε, πήρε κλίση και αναγκαστήκαμε να πετάξουμε φορτίο από ξύλα για να το φέρουμε στα ίσα».

Πρωτοχρονιά στην Κοπακαμπάνα

«Για πολλά χρόνια ταξίδευα στη Ν. Αμερική και ειδικά στην Βραζιλία. Έτυχε να κάνω Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά στην Κοπακαμπάνα, τη διάσημη, ατέλειωτη παραλία και μία από τις πιο ζωντανές συνοικίες του Ρίο. Μια πελώρια αμμουδιά χιλιόμετρων... Οι Βραζιλιάνοι κάθε Χριστούγεννα και Πρωτοχρονιά ντύνονται στα λευκά και μπαίνουν μες τη θάλασσα, ως μια θρησκευτική τελετουργία».

Χρήματα στην... κάλτσα

«Στο Κέιπ Τάουν της Ν. Αφρικής, κάτι πιτσιρικάκια μου πιάσανε την κουβέντα και με την μέθοδο της... απα-σκόλησης μου έκλεψαν το πορτοφόλι. Στον Παναμά μου είχαν πάρει από την τσέπη κάτι λίγα δολάρια, δίκως καν να το καταλάβω. Ποτέ δεν κυκλοφορούσα με ρολόι -υπήρχε κίνδυνος να μου κόψουν το χέρι- και δεν κουβαλούσα χρήματα στις τσέπες μου. Τα λεφτά πάντα τα βάζαμε στην... κάλτσα μέσα».

Περού, Ν. Ορλεάνη μέχρι Ιαπωνία

«Στο Περού, νότια με τη Χιλή θυμάμαι ότι είχα πάρει ένα ταξί για να επισκεφθώ την πόλη και στον δρόμο έβρεξε μερικές σταγόνες νερό. Και καθώς μιλάω πολύ καλά ισπανικά πιάσαμε κουβέντα με τον ταξιτζή και μου είπε ότι ήταν 40 χρόνων και δεν ποτέ δεν είχε δει να βρέχει στο Περού, στα σύνορα με τη Χιλή... Υπήρχε μεγάλη

Ξηρασία και γίνονταν συχνά σεισμοί. Αυτό με σόκαρε».

«Στην Ν. Ορλεάνη, στο Χιούστον, στην Καλιφόρνια, είχαμε πάει πάρα πολλές φορές με τα καράβια. Οι αμερικανικές αυτές περιοχές ήταν πάντα πλούσιες δεν ήταν... Βραζιλία.

Θυμάμαι το 1966 όταν πήγα για πρώτη φορά στην Ιαπωνία η οικονομία της ήταν ακόμη στα σπάργανα... Αργότερα έγινε μια ισχυρή οικονομική χώρα».

Στήριγμα η οικογένεια

«Παντρεύτηκα τη σύζυγό μου Ξένια το 1974. Η κόρη μου γεννήθηκε όταν εγώ... έλειπα στα καράβια και όταν επέστρεψα στα Χανιά αυτή ήταν 5 μηνών. Η αλήθεια είναι πως η γυναίκα κρατάει την οικογένεια ενός ναυτικού. Η γυναίκα υποφέρει γιατί κάνει δυο δουλειές όσον αφορά τη διαπαιδαγώγηση - και την δικιά της και του άντρα της που λείπει στα καράβια. Η Ξένια η γυναίκα μου όσο έλειπα, εργαζόταν παράλληλα. Δεν ήταν εύκολα πράγματα. Ομως ευτυχώς είχαμε τη βοήθεια της μάνας μου».

Οι δύσκολες στιγμές

«Όταν πεθάνανε και οι δύο μου γονείς, η μάνα μου και ο πατέρας μου, επίσης έλειπα και ήρθα στο 40ήμερο μνημόσυνο. Ήταν κάτι που μου στοίχισε πάρα πολύ. Ο πατέρας μου πέθανε το 1989 και θυμάμαι τότε πως ήμουν στη Δυτική Αφρική και φορτώναμε ξύλα από την Ακτή Ελεφαντοστού. Η μάνα μου όταν «έφυγε» μετά από 8-9 χρόνια, ήμουν στην Κίνα και από εκεί πήγαμε στο Βανκούβερ του Καναδά, από όπου έφυγα αεροπορικώς για να έρθω στα Χανιά στο μνημόσυνο».

Κλείνοντας ρωτάμε τον κ. Κώστα, εάν έχει μετανοιώσει που διάλεξε την ζωή του ναυτικού και εάν συμβούλευε τα δυο του εγγόνια να ακολουθήσουν τη δική του πορεία. «Εαν γυρνούσα πίσω το χρόνο πάλι θα γινόμουν ναυτικός» απάντησε αμέσως και πρόσθεσε «για να ακολουθήσεις αυτή τη ζωή, πρέπει να αγαπάς τη θάλασσα για να την αντέξεις».

TURCHESE
RISTORANTE ITALIANO

Παραδοσιακό ιταλικό εστιατόριο Turchese με μοντέρνα ατμόσφαιρα και αυθεντικές πρώτες ύλες από την Ιταλία.

Ο διεθνής και βραβευμένος Chef Γιάννης Στανίτσας παρουσιάζει νέες αλλιά και κλασικές Παλιές γεύσεις, πιάτα αλλιά και αυθεντική συνταγή πίτσας. Σας περιμένουμε σε ένα μοντέρνο και ευχάριστο χώρο που απευθύνεται στους λάτρεις της Παλιής κουζίνας.

Το εστιατόριο μας στο κέντρο της Αγίας Μαρίας είναι ανοικτό καθημερινά από τις 8 το απόγευμα έως αργά το βράδυ.

Μπορείτε να επισκεφθείτε το εστιατόριο Turchese από νωρίς το πρωί για αρωματικό εσπρέσο φρέσκο ή καπουτσίνο από το Cross Coffee Roadster

Τηλέφωνο για κρατήσεις τραπεζιών αλλά και για παραγγελίες Takeaway pizza 6934 400 700

ΑγίαΜαρίνα - Χανιά Τηλ.: 6983 400700

ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
ΦΥΤΩΡΙΟ

υπεύθυνη καθοδήγηση καλλιέργειας στα πρώτα στάδια

αβοκάντο
ελιές
μάνγκο
οπωροφόρα
εσπεριδοειδή
και άλλα
καρποφόρα δέντρα

τηλ. 28210 78000
κιν. 6973 738 105

www.papoutsakis.gr

ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΥΙΑΣ - ΧΑΝΙΑ

ΜΑΝΟΛΗΣ ΜΙΧΕΛΙΟΥΔΑΚΗΣ Α' Μηχανικός Εμπορικού Ναυτικού

Ταξιδευτές στα πέλαια

Από παιδί διάβαζε ιστορίες της θάλασσας και ήθελε να γίνει καπετάνιος. Ετσι πήγε στη Σχολή Μηχανικών στον Ασπρόπυργο, όμως λόγω... μωπιάς ο κ. Μανώλης Μιχελιουδάκης, έγινε Α' Μηχανικός του Εμπορικού Ναυτικού. Και δεν το μετάνιωσε...

«Είκοσι χρόνια δούλεα στα καράβια ως Α' Μηχανικός. Ως παιδί διάβαζα ιστορίες για τη ζωή των ναυτικών που με συνέπαιρναν, π.χ. 20.000 λεύγες κάτω από τη θάλασσα του Ιούλιου Βερν κ.ά. Ο πατέρας μου ήταν ταμειακός υπάλληλος αλλά εγώ ήθελα να γίνω ναυτικός. Μου άρεσε η περιπέτεια. Βασικά ήθελα να γίνω καπετάνιος. Όμως λόγω της μωπιάς, μου είπαν ότι μπορώ να φτάσω ως Μηχανικός Α', όπως και έγινε. Εμαθα την τέχνη του Μηχανικού και την αγάπησα. Διότι η μηχανή του καραβιού είναι ένας ζωντανός μηχανισμός που τον ζεις. Σκέψου ότι ταξιδεύοντας στο πλοίο ακούς τον δυνατό θόρυβο της μηχανής του. Εμείς οι ναυτικοί έχουμε συνηθίσει αυτό το θόρυβο και κοιμόμασταν με αυτόν εν πλω. Αν όμως για κάποιο λόγο σταματήσει η μηχανή, απότομα ξυπνάμε. Αυτό έχει συμβεί αρκετές φορές και είχαμε... καρδιοκτυπήσει».

Πρώτο ταξίδι

«Εγώ ήμουν προστάτης οικογενείας, γιατί πέθανε ο πατέρας μου όταν ήμουν στη Σχολή και έτσι έχοντας δυο αδέρφια πίσω με τη μάνα μου, το μαυλό μου ήταν στην οικογενεία μου, να σπουδάσουν τα αδέρφια μου».

«Το 1963, ήμουν 20 χρονών. Πρώτο ταξίδι έτυχε ναύλος για τον Νότο, που έλεγε και ο

Καβαδίας. Οχι μόνο ήταν το πρώτο καράβι που μπάρκαρα αλλά και η πρώτη φορά που μπήκα σε αεροπλάνο καθώς χρειάστηκε να "πετάξω" από Αθήνα για Ν. Υόρκη για να σαλπάρω από εκεί για Ιαπωνία. Το πλοίο είχε φορτώσει κάρβουνο από Ν. Φιλαδέλφεια. Με το βαπόρι ήταν κάπως δύσκολα τα πράγματα, γιατί ήμουν δόκιμος και οι δόκιμοι περνάγανε από πολλές φασίνες. Πιάσαμε λιμάνι στην Ιαπωνία αλλά τότε η χώρα δεν είχε αναπτυχθεί τόσο όσο σήμερα. Όμως η Ιαπωνία όμορφη χώρα και οι Γιαπωνέζες... εξαιρετικές, φιλόξενες. Βέβαια, γυρίζοντας τον κόσμο, τις ωραιότερες γυναίκες τις είδα στο Ισραήλ».

Στο μάτι του κυκλώνα!

«Το 1968, χειμώνας τέλος Νοεμβρίου αρχές Δεκεμβρίου, είχαμε φύγει με φορτίο από Ιταλία και πηγαίναμε στη Ν. Υόρκη. Βρισκόμασταν στο πέλαγος και ενώ θέλαμε ακόμη 3-4 μέρες να φτάσουμε στη Ν. Υόρκη ο καιρός ήταν κακός και έπνεαν άνεμοι 11-12 Μποφόρ, με χα-

ρακτηριστικά κυκλώνα... Χαμός... Είχαμε τρομάξει όλοι, δεν κοιμόμασταν για 3 μέρες, τα κύματα ήταν τεράστια. Το καράβι ήταν γύρω στους 14.000 τόνους. Ο καπετάνιος μου έλεγε: «όσο μπορείς, αγάντα την μηχανή». Η μηχανή είναι που κρατάει εκείνη την στιγμή την τύχη του πλοίου, ειδικά σε μια κακοκαιρία. Αν σταματήσει η μηχανή... βούλιαξε το πλοίο. Ξαφνικά φαίνεται πως το πλοίο βρέθηκε στο μέσον του κυκλώνα, μέσα στο μάτι του κυκλώνα. Εκεί επικρατεί απόλυτη ησυχία, μουνάτσα. Μόλις μπήκαμε μέσα στο μάτι του κυκλώνα η μηχανή του πλοίου... σταμάτησε. Ο μηχανισμός δεν άντεξε το μένος των κυμάτων, προπέλα έβγαине έξω από τη θάλασσα με αποτέλεσμα να δουλεύει ο ρυθμιστής στροφών ακατάπαυστα και έγινε ζημιά. Τότε τρέξαμε όλοι και πέσαμε πάνω από τη μηχανή για να μην βουλιάξει το πλοίο και να σωθούμε. Και πράγματι τα καταφέραμε την ώρα που βγήκαμε από το μάτι και έξω από αυτό επικρατούσε πάλι μεγάλη κακοκαιρία. Από τότε άρχισα να πι-

στεύω πολύ στον Θεό, στον Αγ. Νικόλαο, προστάτη των ναυτικών. Πιστεύω ότι κάποια μάνα, η μάνα μου, η μάνα του καπετάνιου, η μάνα κάποιου ναυτικού από το βαπόρι, είχε προσευχηθεί για το παιδί της στη θάλασσα. Και έτσι σωθήκαμε. Από τότε δεν μου ξανά έτυχε τόσο έντονο περιστατικό. Και αυτό το συναίσθημα "το τραβάω" ακόμη μέσα μου».

Ταξίδι του μέλιτος εν πλω

«Ενώ σχεδιάζαμε να παντρευτούμε με την σύζυγο μου Ειρήνη, το Καλοκαίρι στα Χανιά, είχε έρθει το καράβι για επισκευές στον Πειραιά και έμεινε εκεί για έναν μήνα. Ετσι έγινε αλλαγή σχεδίων, ανέβηκε η Ειρήνη στον Πειραιά και παντρευτήκαμε στην Αθήνα. Και έπειτα την πήρα μέσα στο πλοίο και φύγαμε μαζί... ταξίδι του μέλιτος εν πλω. Πήγαμε Βόρνεο (το τρίτο μεγαλύτερο νησί στον κόσμο και το μεγαλύτερο νησί της Ασίας, βόρεια της Αυστραλίας, στη θαλάσσια περιοχή της Νοτιοανατολικής Ασίας). Εκεί κάτσαμε μια εβδομάδα σε μια άνετη κατοικία, σε μια περιοχή της πρώην ολλανδικής αποικίας στο δάσος. Περάσαμε μια όμορφη ζωή μαζί. Η σύζυγος μου ήταν πολύ υπομονετικός άνθρωπος. Πρέπει η γυναίκα του ναυτικού να είναι δυνατή, "καπετάνιος" στο σπίτι και στα παιδιά. Κάναμε δυο κόρες και ζήσαμε ευτυχισμένοι».

«Μου λείπει η θάλασσα... Μου λείπει το ταξίδι. Μου λείπει το λιμάνι» μας λέει κλείνοντας τη συζήτηση ο κ. Μανώλης που μετά τα καράβια ανέλαβε τη διδασκαλία ως καθηγητής στη Σχολή Εμπορικού Ναυτικού.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yanniskalo@gmail.com • no14me.blogspot.gr/

Το δικό σου πρόσωπο θα είναι το τελευταίο

» Joao Ricardo Pedro (μτφρ. Αριάδνη Μοσχονά, εκδόσεις Πόλις)

Η ανασύνθεση της ιστορίας δεν είναι κάτι απλό και αν το μεγάλο κάδρο, παρά τις όποιες σκοτεινές πτυχές της επιφάνειάς του, με τον καιρό λειαίνεται και παγιώνεται ως σχετικά κοινά αποδεκτό, δύσκολα συμβαίνει κάτι αντίστοιχο με τις ατομικές ιστορίες, όταν πια ο θάνατος έχει δια παντός στερήσει τη μαρτυρία εκείνων που ήταν παρόντες. Το πλεονέκτημα κατά τη σύνθεση της ατομικής ιστορίας είναι πως εδώ οι νικητές δεν έχουν τον μονόλογο, δεν είναι εκείνοι που σχηματίζουν τις λέξεις στο βιβλίο. Εκ των υστέρων, τα μισόλογα, οι υπαινιγμοί και οι φωτογραφίες, ανάμεσα σε άλλα, μοιάζουν με κομμάτια παζλ που εν τέλει συνθέτουν μια κάποια εικόνα. Είναι η επιθυμία για κατανόηση εκείνη που ωθεί τον "ερασιτέχνη ιστορικό" σε μια τέτοια απόπειρα. Να γνωρίσει καλύτερα ανθρώπους κοντινούς, μέλη της ίδιας του της οικογένειας συνήθως, των οποίων οι σιωπές στοιχειώνουν το παρελθόν του. Γιατί μοιάζει να είναι στη φύση μας η ανάγκη να γνωρίζουμε το παρελθόν μας, την ατομική μας ιστορία, από πού ερχόμαστε, μήπως και έτσι υποθέσουμε με κάπως μεγαλύτερη βεβαιότητα ποιο είμαστε και πού πηγαίνουμε. Εδώ κρύβεται ένας άλλος κίνδυνος παρακάραξης, η ωραιοποίηση και η αθώωση, ο καλλωπισμός του παρελθόντος.

Ένα πράγμα φαινόταν βέβαιο: στις είκοσι πέντε Απριλίου του χίλια εννιακόσια εβδομήντα τέσσερα, πολύ πριν από τις επτά το πρωί, ο Σελεστίνο έδωσε τη φυσιγγιοθήκη στη μέση του, φόρεσε το Μπράουνινγκ σταυρωτά, βεβαιώθηκε πως έχει τον καπνό και τα τσιγαρό-

καρτά του, ξέχασε το ρολόι του στο καρφί, απ' το οποίο κρεμόταν επίσης ένα ημερολόγιο, και βγήκε. Μόλις άρχισε να χαράζει. Ή μπορεί και όχι.

Το μυθιστόρημα του Ρικάρντο Πέντρο διαθέτει ποιητικότητα, ελλειπτικότητα και νοσταλγία. Χωρισμένο σε επτά μέρη, μοιάζει να του έχουν αφαιρεθεί -ή να λείπουν- αρκετές σελίδες, καθώς είναι τέτοιο το πλήθος των προσώπων και των χρονικών περιόδων της αφήγησης, που οι διακόσιες πενήντα σελίδες φαντάζουν λίγες. Έως ένα βαθμό δικαιολογείται αυτή η συγγραφική απόφαση, καθώς αποδίδει την αίσθηση της ανασύνθεσης μιας ιστορίας με αρκετά κενά. Ο συγγραφέας επιλέγει έναν αφηγητή περιορισμένον γνώσεων για να διηγηθεί την κατασκευή της ιστορίας της οικογένειας του Ντουάρτε, πατάει πάνω σε νησίδες που εμφανίζονται μπροστά του, πότε απόρροια της έρευνας και πότε της συγκυρίας, και παρότι κάποια βήματα μοιάζουν υπερβολικά, εντούτοις, η αποσπασματικότητα προσδίδει μια αίσθηση αληθοφάνειας στην αφήγηση. Άλλωστε, όταν ο αφηγητής γνωρίζει, δεν διστάζει να γίνει αρκετά αναλυτικός στις περιγραφές του.

Η ποιητικότητα και η νοσταλγία δεν θα μπορούσαν να λείπουν από ένα μυθιστόρημα που διαπραγματεύεται με τέτοιο τρόπο το παρελθόν του αφηγητή, τα παιδικά του χρόνια, την πορεία του προς την ενηλικίωση και την κατανόηση σιγά σιγά της πραγματικότητας, δημιουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο μια αντίστιξη με το κοινό παρελθόν, το σκοτεινό με ελάχιστα φωτεινά σημεία παρελθόν, με τα χρόνια της

ανελευθερίας, τα χρόνια της σιωπής της πλειοψηφίας, τα χρόνια του φόβου, παρά την άρνηση του αφηγητή να σταθεί στο επίκεντρο της πλοκής, επιμένοντας στην επιθυμία του να συνδυάσει τα στοιχεία μεταξύ τους, μήπως και μπορέσει να αποκτήσει μια πιο ξεκάθαρη εικόνα, μια εικόνα εγγύτερη στην αλήθεια.

Πότε με μακροπερίοδο λόγο και πότε με έναν ρυθμό κοφτό, στακάτο, γεμάτο από τελείες, ο συγγραφέας επιζητά τις ρυθμικές εναλλαγές, μια μουσικότητα για το μυθιστόρημά του. Και κάποιες στιγμές τα καταφέρνει περίφημα. Υπάρχουν κομμάτια πραγματικά αξιόλογα, προτάσεις ιδανικές για υπογράμμιση και αντιγραφή. Αντίστοιχη του ρυθμού εναλλαγή υπάρχει και ως προς τη συνοχή της ιστορίας, γιατί, παρά τις όποιες παρεκβάσεις, υπάρχει ξεκάθαρα μια κεντρική ιστορία. Έτσι, κάποια κομμάτια μοιάζουν με διηγήματα που προστέθηκαν στον κυρίως κορμό χωρίς η παρουσία τους, πέραν της αισθητικής απόλαυσης, να δικαιολογείται, κάτι το οποίο είναι πιθανό να δημιουργήσει ρήγματα στην ανάγνωση. Ενώ ούτε η επιμονή με το κλείσιμο των κύκλων της ιστορίας είναι συνολικά λειτουργική, παρότι φαινομενικά δίνει μια αίσθηση ολοκλήρωσης, η οποία όμως δεν συνάδει απόλυτα με τον αποσπασματικό χαρακτήρα του μυθιστορήματος.

Διαβάζοντας μυθιστορήματα όπως αυτό, που αναφέρονται σε ιστορικές περιόδους με ξεκάθαρο πρόσημο, συνήθως αρνητικό, στα οποία ο συγγραφέας δεν παίρνει ξεκάθαρη θέση, μετεωρίζομαι έντονα ανάμεσα σε δύο εκδοχές. Από τη μία τοποθετείται η απολιτική διάθεση του συγγραφέα, κάτι που με ενοχλεί και μου γεννά

υποψίες για τα αίτια της επιλογής του αυτής. Από την άλλη όμως, και όλο εντονότερα καθώς τα χρόνια περνούν, παίρνει θέση η σιωπηλή πλειοψηφία, εκείνη που συμβιβάστηκε με την τάξη, που κοιτούσε τη δουλειά της, που δεν μιλούσε, και σκέφτομαι πως ίσως η ρεαλιστική απεικόνιση μιας τέτοιας βάρβαρης εποχής, ακόμα και αν κάτι τέτοιο δεν αποτελεί προτεραιότητα του συγγραφέα, να είναι πιο πιστή ως απολιτική. Δυστυχώς.

Το δικό σου πρόσωπο θα είναι το τελευταίο είναι ένα μυθιστόρημα που διαβάζεται ευχάριστα, ενώ υπαινίσσεται περισσότερο απ' όσα φανερώνει, κατορθώνοντας με αυτόν τον τρόπο να ξεφύγει από τα στενά όρια της πορτογαλικής πραγματικότητας.

παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

Ειρήνη Καλαιτζάκη - Μαρία Καποκάκη

Γνωριμία με τον Φάρο του Κάβου - Δρέπανου

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!

Στον Κάβο - Δρέπανο, για να γνωρίσουμε τον Φάρο του, μάς πάει σήμερα ο Παιδότοπος, 26 χλμ. ανατολικά των Χανίων και 2 χλμ. βόρεια του Κόκκινου Χωριού. Ξεναγοί μας η μαθήτρια του Γυμνασίου Βάμου Γεωργία Καποκάκη και η δασκάλα της καθηγήτρια Πληροφορικής (και συνεργάτις της εφημερίδας μας) Ειρήνη Καλαι-

τζάκη. Λάτρης του Δράπανου και γενικότερα του αποκορωνιώτικου τοπίου η φίλη μου η Ειρήνη (κι αν το έχει φωτογραφίσει κι αν έχει γράψει γι' αυτό!) λάτρης του, όμως, κατά που φαίνεται και η μαθήτριά της, το κείμενο της οποίας πήρε το 2ο βραβείο ρεπορτάζ στον 5ο Παγκρήτιο Διαγωνισμό Δημοσιογραφικών Δεξιοτήτων για μαθητές του Συλλόγου Νεανικής

Δημοσιογραφίας "Τύπος και Ουσία - Λευτέρης Δασκαλάκης". Οσο γνωρίζουμε πιο βαθιά, τόσο αγαπούμε πιο πλέρια, επιμένει να μας θυμίζει τον λόγο τον Ποιητή η Ειρήνη. Πρωτίστως στους μαθητές της...

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος**

Σημείωση 1: Οι φωτογραφίες είναι της Ειρήνης Καλαιτζάκη.

Σημείωση 2: Το μήλο κάτω από τη μηλιά... Πατέρας της Γεωργίας, που πηγαίνει εφέτος Β' τάξη (Γυμνάσιο Βάμου) ο αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού - υπεύθυνος για το Φαρικό Σύστημα Κρήτης Σπύρος Καποκάκης.

Γνωρίζοντας τον Φάρο στον Κάβο Δρέπανο

Ο Φάρος είναι ένα αγέρωχο, επιβλητικό, πανέμορφο και πετρόκτιστο κτίριο, που βρίσκεται μέσα στη θάλασσα και βοηθάει τους ναυτικούς στα ταξίδια τους. Οι φάροι κατασκευάστηκαν από μία Γαλλική εταιρεία μεταξύ των δεκαετιών 1860 έως 1890.

Ο πρώτος φάρος στον κόσμο είναι ο **Φάρος της Αλεξάνδρειας**, ο οποίος χτίστηκε τον 3ο αιώνα π.Χ. και θεωρείται ένα τα Επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου. Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τους φάρους, όταν βρίσκονται στην θάλασσα, για να εντοπίσουν τους κινδύνους που υπήρχαν σε αυτήν την νύχτα. Χαρακτηριστικό τους γνώρισμα ήταν η φωτοβολία που είχαν. Οι φάροι έχουν αλλάξει πολύ τα τελευταία χρόνια. Όταν πρωτοκτίστηκαν, οι φαροφύλακες που ήταν υπεύθυνοι για αυτούς, αναγκάζονταν να παραμείνουν εκεί με τις οικογένειές τους. Αυτό συνέβαινε, επειδή έπρεπε να τροφοδοτούν τους φάρους με κάρβουνο, το οποίο χρησιμοποιούσαν, για να ανάβουν μία φωτιά στο πάνω μέρος του φάρου. Τα τελευταία χρόνια έχουν εξελιχθεί πολύ τεχνολογικά, δηλαδή δεν υπάρχουν φωτιές, αλλά λάμπες που δουλεύουν με ρεύμα και μπαταρίες.

Ένα τέτοιο είδος με υψηλή αρχιτεκτονική κτίριο υπάρχει στον τόπο μας στο Δράπανο Αποκορώνου. Ο φάρος κατασκευάστηκε το 1864 από τη Γαλλική Εταιρεία Φάρων και ακόμη στέκεται σε πολύ καλή κατάσταση σε υψόμετρο 50μ, στην κόψη ενός κατακόρυφου γκρεμού. Ο πύργος του φάρου έχει οκταγωνικό σχήμα και το ύψος του είναι 7μ, ενώ δίπλα υπάρχει η πέτρινη κατοικία του φαροφύλακα.

Όπως και οι υπόλοιποι φάροι της Κρήτης, εντάχθηκε στο Ελληνικό φαρικό δίκτυο το 1912, ενώ καταστράφηκε από τους Γερμανούς το 1941, για να ξανακτιστεί το 1948. Για κάθε φάρο κτίριο που υπάρχει στην Ελλάδα υπάρχει και ένας μύθος να τον συνοδεύει.

Σύμφωνα με τον μύθο το 1914 ο Μιντιλάκης αποφάσισε να πάει να ζήσει μόνιμα στον τότε έρημο φάρο Κάβο Δράπανο. Η ζωή του κυλούσε ήρεμα μέχρι ένα βράδυ με φοβερή θαλασσοταραχή, η μοίρα του έπαιξε ένα περίεργο παιχνίδι. Πάνω σ' έναν βράχο, δίπλα σε ένα ναυάγιο βρήκε μία κοπέλα σε λιπόθυμη κατάσταση με σκισμένα ρούχα. Ήταν η Αϊσέ, μια πανέμορφη Αλγερινή θύμα ναυαγίου. Την έσωσε, τη φρόντισε, την περιέθαλψε και την έκανε γυναίκα του. Μια μέρα η Αϊσέ του ανακοίνωσε ότι θα γίνει μητέρα, κάνοντας τον πολύ ευτυχισμένο. Όμως η μοίρα είχε αποφασίσει άλλα. Η κοπέλα λίγο πριν από τη γέννα αρρώστησε και πέθανε. Ο φαροφύλακας μην αντέχοντας την απώλεια της, δίνει τέλος στην ζωή του με το κυνηγητικό του όπλο. Σε μια τρύπα κοντά στον φάρο βρέθηκαν οι δυο τους αγκαλιασμένοι από τους κατοίκους του χωριού.

Ακόμα και σήμερα όποιος συνομιλήσει με κάποιον φαροφύλακα σίγουρα θα έχει να σου διηγηθεί μια συναρπαστική ιστορία από την ζωή του στον φάρο

Γεωργία Καποκάκη Α2

Ενας ερημίτης στο Κάβο Δρέπανο των Χανίων

«Κι αρχίζει να γυρίζει 'κείνη η λάμπα και να ρίχνει το φως της πέρα, μακριά, μέσα στο μαύρο χάος», έγραφε ο Φώτης Κόντογλου και βούταγε στα εσώψυχα του φαροφύλακα. «Το φως τον ζαλίζει, μα ξαγρυπνά μην τύχη και πάθει τίποτα η μηχανή και σβήσει το φως που δείχνει τον δρόμο στα καράβια. Η ψυχή του γίνεται με τον καιρό σαν πέτρα, σαν τον βράχο που σκώνει τον φάρο. Στο τέλος γίνεται αδιάφορος για όλα. Δεν λογαριάζει μήτε αρρώστια, μήτε θάνατο...».

Ψυχρή και άδικη πολλές φορές η ζωή, ορθώνει συρματοπλέγματα στις ψυχές των ανθρώπων αλλάζοντας τη ρότα τους και βάζοντας τρικλοποδιά στα όνειρά τους. Θα 'ταν κοντά στα 1914 όταν ο Μιντιλάκης αποφάσισε να εγκαταλείψει τα εγκόσμια και να αυτοεξοριστεί στον τότε έρημο φάρο του Κάβο Δρέπανο. Χτυπημένος από μια θύελλα της ζωής, βρέθηκε σ' έναν τόπο που ολοχρονίς τον μαστιγώνουν αλύπτητα τα κύματα μα ποτέ δεν τον λαβώνουν.

Σ' έναν τόπο που ο γέριος φάρος, γεμίζει τους ανθρώπους με τις αναλαμπές του... ελπίδα. Και μπορεί η ζωή του να κυλούσε ήρεμα... όμως ένα βράδυ με άγρια θαλασσοταραχή και αγέρα που λυσομανούσε, η μοίρα τού έπαιξε ένα περίεργο παιχνίδι.

Εκεί στα απόκρημνα βράχια του ακρωτηριού, ανάμεσα σε τσακισμένα ξύλα και σκισμένα πανιά, αντίκρισε μια κοπέλα σε

λιπόθυμη κατάσταση με ξεσκισμένα ρούχα. Ήταν η Αϊσέ... μια πανέμορφη Αλγερινή, που ναυάγησε με το σκαρί του ίδιου της του πατέρα. Συγκλονισμένος, τη μάζεψε, την φρόντισε, την περιέθαλψε και όπως συμβαίνει σχεδόν πάντα στα παραμύθια... την έκανε γυναίκα του.

Η ευτυχία του Μιντιλάκη κορυφώθηκε όταν μια μέρα η Αϊσέ του ανακοίνωσε ότι θα γίνει μητέρα. Μα καθώς η μοίρα άλλα πρόσταζε από την αρχή, η κοπέλα λίγο πριν από τη γέννα, αρρώστησε και πέθανε. Ο φαροφύλακας μη μπορώντας να αντέξει τον χαμό της αγαπημένης του, έμεινε για μέρες δίπλα στο άψυχο κορμί της αναζητώντας παρηγοριά στην μεγάλη του συμφορά. Έτσι, τον βρήκαν οι κάτοικοι του διπλανού χωριού όταν τον αναζητήσαν και στάθηκε αδύνατο να απομακρύνουν από κοντά του την νεκρή Αϊσέ. Η αγάπη και ο έρωτας των δυο ερημιτών έσβησαν για πάντα και κάθηκαν μέσα σ' ένα βράχο σκαμμένο από ανθρώπινο χέρι. Εκεί τους βρήκαν, μέρες αργότερα, μετά από επίμονη αναζήτηση, αγκαλιασμένους. Ο Μιντιλάκης είχε σκάψει με τα χέρια του έναν βράχο και είχε τοποθετήσει μέσα στην τρύπα με προσοχή, τη νεκρή αγαπημένη του. Δίπλα της βρισκόταν και εκείνος νεκρός με το κυνηγητικό του όπλο αγκαλιά.

Πάντα οι φάροι, αυτά τα απόμακρα κτίσματα, κρύβουν μια μαγεία. Ίσως το επιβλητικό ανάστημά τους, ίσως η απομόνωσή τους σε κάποια απόκρημνη ακτή, ίσως πάλι το τρεμπόπαιγμα του λύχνου μέσα στη σιγαλιά της νύχτας.

Σίγουρα όμως αποτελούν μια φωτεινή γέφυρα που ενώνει τους ανθρώπους και συνομιλούν τις νυχτιές με τους καρβοκύρηδες. Η μοναχική ζωή των ανθρώπων που ζούσαν πάνω στους φάρους έπαιρνε εύκολα τη μορφή μιας ανθρώπινης ιστορίας... άλλες φορές χαρούμενης και άλλες φορές τραγικής.

Ειρήνη Καλαιτζάκη

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο φάρος του Κάβο Δρέπανο βρίσκεται στο ομώνυμο ακρωτήριο, ανατολικά του κόλπου της Σούδας και σε απόσταση 3 χλμ ΒΔ του Κόκκινου Χωριού Αποκορώνου. Ανήκει στο φαρικό σύστημα της Ελλάδας και είναι ένας από τους παλιότερους φάρους αφού χτίστηκε το 1864 από τη Γαλλική Εταιρεία Φάρων, τότε που η περιοχή βρισκόταν υπό την κατοχή των Οθωμανών. Έχει ύψος 7μ και βρίσκεται 50 μ πάνω από τη θάλασσα σ' ένα κάθετο βράχο.

Είναι πέτρινος και έχει οκταγωνικό σχήμα. Στη νότια πλευρά του είναι χτισμένη η κατοικία του φαροφύλακα. Η φωτοβολία του φτάνει τα 20 ναυτικά μίλα και κλείνει φέτος τα 151 χρόνια ζωής. Παρατηρώντας κάποιος το ψηλότερο τμήμα του θα διακρίνει την Οθωμανική επιρροή στα αρχιτεκτονικά στοιχεία του.

Με τον νόμο 3028 του 2002 έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο νεότερο μνημείο.

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *PORTULACA oleracea* (Πορτουλάκη ή λαχανώδης). Η ονομασία *portulaca* σημαίνει «μικρή πόρτα» και αναφέρεται στον τρόπο που ανοίγει η κάψα του φυτού.

Γλιστρίδα

Ανήκει στην οικογένεια των Πορτουλακοειδών. Εκτός από την άγρια μορφή του, υπάρχουν και περίπου 40 καλλιεργημένες ποικιλίες.

Κατάγεται από την νότια Ευρώπη. Σήμερα όμως ευδοκμεί σε πολλά μέρη του κόσμου. Στη χώρα μας την συναντούμε με τις ονομασίες Γλιστρίδα, Αντράκλα, Αντρακλίδα, Σκλιμίτσα, Βυτρίδα, Βιστρίδα, Αδράχνη, Χοιροβότανο, Τρέβλα.

Φυτό μονοετές. Το ύψος του φτάνει τα 15 με 20 εκατοστά. Οι βλαστοί του έρπουν, είναι λείοι, κοκκινωποί, σαρκώδεις, διακλαδίζονται και μπορούν να πετάξουν ρίζες και από τους κόμβους τους αν έρθουν σε επαφή με το έδαφος. Τα φύλλα του σχηματίζουν ρόδακα, είναι ατρακτοειδή, σαρκώδη, λεία, σκουροπράσινα, στυλινά με μήκος 2-3 εκατοστά. Τα άνθη του εμφανίζονται στις κορυφές των βλαστών, είναι μικρά, με λαμπερό κίτρινο χρώμα, με 5 πέταλα και πολλούς στήμονες και οι καρποί του πράσινες κάψες που ανοίγουν και ελευθερώνουν πολλούς μικρούς μαύρους σπόρους που έχουν μέγεθος μισό έως ένα χιλιοστό. Το φυτό είναι ερμαφρόδιτο (έχει αρσενικά και θηλυκά όργανα και επικονιάζεται από τα έντομα. Οι σπόροι είναι εξαιρετικά ανθεκτικοί και μπορούν να μείνουν σε νάρκη στο έδαφος για πολλά χρόνια περιμένοντας τις κατάλληλες συνθήκες για να βλαστήσουν.

Η *P. oleracea* καλλιεργείται ως λαχανικό και η *P. grandiflora* ως καλλωπιστικό. Στην κουζίνα μας τη χρησιμοποιούμε κυρίως σε σαλάτες που τις νοστιμίζει με την υπόξινη γεύση της. Μπορεί να γίνει και τουρσί για χειμωνιάτικη σαλάτα. Με γλιστρίδα επίσης φτιάχνονται σούπες, ενώ μπορεί να μαγειρευτεί με κρέας ή ψάρι. Και ψημένα μαζί με σπανάκι αποτελούν ένα λαχανικό εκλεπτυσμένου γούστου. Είναι περίφημη τροφή για χοίρους. Όμως η μεγάλη κατανάλωση τους προκαλεί ευκοιλιότητα.

Ιστορικά στοιχεία

Γνωστό βότανο σε Κίνα, Ινδία και Αίγυπτο από αρχαιοτάτων χρόνων. Υπολογίζεται ότι καλλιεργείται περισσότερο από 4.000 χρόνια.

Οι αρχαίοι χρησιμοποιούσαν τον εκθλιβόμενο από κατά των αιμορραγιών, του σκορβούτου,

των λιθιάσεων, και των πυρετικών φλεγμονωδών νοσημάτων. Το θεωρούσαν ακόμη ελμινθοκτόνο και ταινιοκτόνο. Η καθημερινή χρήση του φυτού ως σαλάτα ωφελούσε αυτούς που έπασχαν από αμοιβαδοειδείς κολίτιδες.

Ο Ιπποκράτης θεωρούσε τη Γλιστρίδα φάρμακο για γυναικολογικά προβλήματα και ιδιαίτερα για μητρορραγία.

Ο Διοσκουρίδης την αναφέρει ως Ανδράκλη ή Ανδράκνη και την συνιστούσε για τον πονοκέφαλο, το έλκος στομάχου και τις παθήσεις σπλήνας και οφθαλμών. Ο Θεόφραστος (372-287 π.Χ.), ο πατέρας της βοτανικής, την αναφέρει ως Αδράχνη και την σύστηνε ως φάρμακο για την καρδιακή ανεπάρκεια, το σκορβούτο, τον πονόλαιμο, τον πόνο στα αφτιά, το οίδημα στις αρθρώσεις και την ξηροδερμία.

Οι Ρωμαίοι την έτρωγαν ως λαχανικό. Την χρησιμοποιούσαν όμως και για θεραπεία των πονοκεφάλων, της δυσεντερίας, και των δαγκωμάτων από σαύρες. Ο Πλίνιος την συνιστούσε ως φυλακτό από κάθε κακό και ο Γαλνός αναφερόταν στην δύναμη του χυμού των φύλλων της και τη θεωρούσε κατάλληλη για το μούδιασμα των δοντιών και των ούλων. Ο Ορειβάσιος συνιστούσε το βότανο ως αντιαιμωδιακό (κατά των μούδιασμάτων), ο Αγάπιος ο Κρης ως αντιδυσεντερική και αντιαιμοπτυτική. Την θεωρούσε όμως και δυσγονική διότι «αφανίζει το σπέρμα».

Δεν ήταν ο μόνος που κατηγορούσε το βότανο αυτό για την «αντιερωτική» του επίδραση. Από την αρχαιότητα είχε εντοπισθεί η αντι-αφροδιασική δράση του βοτάνου.

Ο Διοσκουρίδης το χρησιμοποιούσε και ως κατευναστικό της ερωτικής διάθεσης και όπως έλεγε είναι «ένα γιατρικό για την αποφυγή της μοιχείας». Αυτό σήμερα η επιστημονική έρευνα το έχει εξηγήσει.

Σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες λοιπόν, η ουσία *porgeriphrine* (νορεπινεφρίνη)

που περιέχει το φυτό προκαλεί συστολή των αρτηριών και περιορίζει τη ροή του αίματος με αποτέλεσμα τον κατευνασμό των σεξουαλικών ορμών. Για να «επιτευχθεί» όμως το αποτέλεσμα αυτό απαιτείται η κατανάλωση μεγάλης ποσότητας. Τα φυλλαράκια του συμπαθούς αυτού βοτάνου στη σαλάτα σας δεν θα επηρεάσουν αρνητικά την ζωή σας στον τομέα αυτό.

Ο Πάξαμος την συνιστούσε και εξωτερικώς σε καταπλάσματα θεραπευτικά του ερυσιπέλατος (ανεμοπύρωμα).

Οι Ευρωπαίοι την χρησιμοποιούσαν κατά τον Μεσαίωνα για την αντιμετώπιση του σκορβούτου.

Στην παραδοσιακή κινεζική ιατρική χρησιμοποιείται κατά των μολύνσεων και των αιμορραγιών του ουροποιητικού, της δυσεντερίας κι εξωτερικά για να απαλύνει τοιμημάτα εντόμων και φιδιών.

Η λαϊκή ιατρική τη χρησιμοποιούσε ως αντιπυρετικό φάρμακο, μία συνθήκη που η ρίζες της κρατούν από την αρχαιότητα. Οι περιηγητές του 16ου - 17ου αιώνα που επισκέφθηκαν την Αίγυπτο περιγράφουν ένα δροσιστικό παρασκεύασμα που έδιναν στους ασθενείς που παρουσίαζαν πυρετό από γλιστρίδα και γιούρτι. Ο καλόγερος Αγάπιος Λάνδος ο οποίος έζησε τον 17ο αιώνα θεωρούσε τη γλιστρίδα «ψυχρό» χορταρικό και συνιστούσε να τρώγεται με βασιλικό, ρόκα, κάρδαμο, σκόρδο κ.α.

Στην Κρήτη υπάρχει η αυτοφυής γλιστρίδα (στενόφυλλη) και η καλλιεργημένη (πλατύφυλλη). Καταναλώνεται ωμή με ξίδι.

Την θεωρούσαν βότανο που απαλλάσσει το σκυάτι από την υπεραιμία. «Γλιστρίδα και νερό σκώτι καθαρό». Την συνιστούσαν στους πάσχοντες από αιμορροΐδες. Κοπανισμένη την τοποθετούσαν σε εγκαύματα.

Χρησιμοποιούσαν την φράση «γλιστρίδα φας και γλουστρά η γλώσσα σου;» επί αθυροστομίας ή φλυαρίας. Την αποκαλούσαν και ομορφούλα για τα ωραία άνθη που έβγαζε. Και την είχαν σε μικρές γλάστρες μέσα στο σπίτι για ομορφιά.

Ακόμη και σήμερα φτιάχνουν στο νησί μας με γιούρτι και γλιστρίδα μια ξεχωριστή δροσιστική σαλάτα.

Συστατικά-χαρακτήρας:

Η γεύση της είναι ελαφρά ξινή και η υφή της γλιστερή. Η γλιστρίδα περιέχει τα περισσότερα

Ωμέγα-3 λιπαρά από οποιοδήποτε άλλο λαχανικό αλλά και πολλές βιταμίνες όπως Βιταμίνη C, Βιταμίνη B και καροτονοειδή, λιπαρά οξέα όπως λινολεϊκό, που είναι χρήσιμο για την αποφυγή καρδιακών παθήσεων επίσης μαγνήσιο, σίδηρο, ασβέστιο και ποτάσιο κ.ά. Επιπλέον είναι ιδιαίτερα πλούσια σε αντιοξειδωτικά.

Εκατό γραμμάρια φρέσκων φύλλων γλιστρίδας (περίπου 1 κούπα) περιέχουν 300 με 400 mg αλφα-λινολεϊκού οξέος, 90 mg ασβεστίου, 561 mg καλίου και περισσότερα από 2000 IU βιταμίνης A.

Οι σπόροι περιέχουν 21% πρωτεΐνη, 18,9% λίπος και 3,4% τέφρα.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Ανθίζει από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούλιο. Οι σπόροι ωριμάζουν από Ιούλιο έως Αύγουστο. Χρησιμοποιείται όλο το φυτό εκτός από τις ρίζες. Συλλέγεται από τον Ιούνιο μέχρι τον Οκτώβριο.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Είναι βότανο αντιβακτηριδιακό, αντισκορβουτικό, δροσιστικό, κατευναστικό, αντιπυρετικό, διουρητικό και ανθελμινθικό. Τα σπέρματα του φυτού δρουν επίσης ανθελμινθικά αν τα βράσουμε σε νερό ή γάλα. Χρησιμοποιείται ως κατευναστικό και διουρητικό βότανο και λόγω της περιεκτικότητας του σε βιταμίνη C για την ισχυροποίηση του αμυντικού συστήματος. Η ιατρική έρευνα έχει δείξει ότι η βιολογική σημασία της γλιστρίδας είναι μεγάλη γιατί εκτός από τις διάφορες βιταμίνες, περιέχει και το ω3 που κατεβάζει τη χοληστερίνη.

Είναι ιδανική ως τονωτικό, σταματάει τον πονοκέφαλο που προκύπτει από δίψα ή ζέστη, αλλά και την ίδια την δίψα βάζοντας 2-3 φύλλα κάτω από τη γλώσσα. Επίσης, κοπανισμένη, χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση εγκαυμάτων.

Θεωρείται ότι η κατανάλωσή της είναι αποτελεσματική κατά του λειχήνα του στόματος.

Παρασκευή και δοσολογία

Τα φύλλα και οι σπόροι του φυτού παρασκευάζονται ως αφέψημα. Βράζουμε 20-25 γραμμάρια φύλλων ή ένα κουταλάκι του γλυκού σπόρους σε ένα φλιτζάνι νερό για 30 λεπτά. Πίνουμε ένα φλιτζάνι κάθε πρωί νηστικοί.

Προφυλάξεις:

Αν έχουμε φάει ξινά φαγητά, η κατανάλωση γλιστρίδας προκαλεί δυσπεψία. Τρώμε με μέτρο, εκτός και αν θέλουμε να αξιοποιήσουμε την αντι-ερωτική της επίδραση.

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 149ο

Απεικόνιση του διάσημου γιατρού της Οθωμανικής αυτοκρατορίας Serefeddin Sabuncuoglu, ενώ πραγματοποιεί επέμβαση στα μάτια ασθενή (15ος αιώνας).

“Η ηλεκτρική ζώνη της Χαϊδελέβεργης με τη γιγαντιαία δύναμη” ήταν μία ακόμη ψευδοσυσκευή του 19ου αιώνα, που εκμεταλλευόταν τη φήμη και τις άγνωστες δυνατότητες της νεοφυούς ηλεκτρικής ενέργειας.

Το “Ρομπότ Φρενολογίας” (υποτίθεται ότι) διάβαζε το χαρακτήρα του ανθρώπου, μέσα από μια πολύπλοκη κάσκα, μια αντλία και πλήθος καλωδίων (18ος - 19ος αιώνας).

Το 2015 σε νοσοκομείο της πόλης Shenzhen της Κίνας, αφίρνε την τελευταία του πνοή ο 11χρονος Liang, με όγκο στον εγκέφαλο. Πριν πεθάνει ζήτησε να δωρήσει τα όργανά του σε άλλα παιδιά, ώστε να γίνει “ένα υπέροχο παιδί”. Στη φωτογραφία, μετά την αφαίρεση των οργάνων, η χειρουργική ομάδα υποκλίνεται στο μεγαλείο της ψυχής του Liang, ενώ στο βάθος η μάνα του κλαίει συντετριμμένη με τα χέρια στο πρόσωπο...

Καρδιοχειρουργός σε νοσοκομείο της Κίνας, ενώ προσπαθεί να πρημίσει με το κινητό του 2χρονο κοριτσάκι, που κλαίει στην αγκαλιά του, λίγο πριν ξεκινήσει την επέμβαση που θα σώσει τη ζωή του...

“Το λάδι της αρκούδας” ήταν ένα σκεύασμα που πούλησε αναρίθμητα φιαλίδια από το 1653 μέχρι και τη δεκαετία του 1910, κυρίως στην Αγγλία, για την αντιμετώπιση της φαλάκρας. Η βασική του ιδέα προώθησης ήταν ο (αυθαίρετος) συσχετισμός του με την πλούσια τριχοφυΐα των αρκούδων...

Αγγλική αφίσα του 1900, με τη σπονδυλική στήλη και τα νωτιαία νεύρα.

Ο αλφισμός ή αλμπινισμός ή λευκοπάθεια είναι πάθηση που εμφανίζεται εκ γενετής και σαν κύρια συνέπεια έχει το λευκό χρώμα στο δέρμα και στις τρίχες των μαλλιών και ολόκληρου του σώματος, το λεπτό δέρμα, την ευπάθεια στις λοιμώξεις και συχνά σοβαρά προβλήματα όρασης, είτε το άτομο ανήκει στη λευκή, είτε στη μαύρη φυλή.

Μάλλον ατυχής προσπάθεια αντιμετώπισης του εθισμού στη νικοτίνη (μόνο σε 4-10 μέρες) με τη βοήθεια σκευάσματος που περιέχει κοκαΐνη... (ΗΠΑ, 1895)

